

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

Pongor
Ildikő
70

A SZÍNPAD KÉT OLDALÁN
EGY MŰVÉSZ ÜNNEPE

BALETT

MAGYAR NEMZETI BALETT
HUNGARIAN NATIONAL BALLETT

2023. JÚNIUS 24., OPERAHÁZ

Művésznek született, pályája során "térdig gázolt a lehetetlenben", hihetetlen munkabírása, szorgalma és az "isten adta plusz" a világ legjobb művészei közé emelte. Kossuth-díjas, Kiváló és Érdemes Művész, a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztjével kitüntetett balettművész, a Magyar Állami Operaház Örökös Tagja és Mesterművésze, az intézmény gyakorlatvezető és próbavezető balettmestere, Pongor Ildikó június 17-én ünnepelte 70. születésnapját. A Magyar Állami Operaház ez alkalomból gálaműsorral köszönti Mesterművésztét.

Pongor Ildikó már gyerekként színházat játszott a pingpongasztalon, kilenc évesen vették fel a Balettintézetbe, ahol mesterei, Nádasi Marcella és Merényi Zsuzsa megtartó támogatásával indult el a balettművészi pályán. 1971-72-ben a leningrádi Vaganova Akadémia növendékeként fejlesztette technikáját, fizikumát. Ezekről az évekről egy interjúban azt mondta:

„Megfékeztek bennem az ösejű zabolátlanságot – teljes alaposságában elsajátítva a precíz, erős bázison nyugvó Vaganova-módszert. Fél év után abba is akartam hagyni az egészet, mert kétségek támadtak bennem a képességeimmel illetően. Tényleg azt éreztem: hagyom veszni ezt a csaknem tíz évet. Végül engedtem az itthoni Balettintézet akkori igazgatóhelyettese, Barkóczy Sándor kérésének: „Pötyike, adj még fél évet a dolognak, csináld végig!”

Jelesre diplomázott – egy pluszjellel is kiemelve – az egyik legkeményebb kezű balettmesternél, Elena Vasziljevna Silipinánál, akiről az a hír járta az Akadémián, hogy negyvenkét német katonát ölt meg a háborúban. Hazatérve a Magyar Állami Operaházhoz szerződött, ahol egy év múlva már Dózsa Imrével táncolt a *Don Quijoté*-ben, az akkor éppen lesérült Kun Zsuzsát helyettesítve. 1974-ben az Operaház magántáncosa lett, sőt már pályafutása elején felfigyeltek rá külföldön is, 1976-ban Várnában egy nemzetközi balett versenyen Keveházi Gáborral – egy évvel első gyermeke születését követően – harmadik helyezést ért el.

Ahogy ő mondja, "mesebeli fordulatokkal" teli pályafutása során a klasszikus balettirodalom szinte minden főszerepét végigtáncolta. Egyebek között volt Jeanne a *Párizs lángjaiban*, címszereplő a *Giselle*-ben, Diana a *Sylvia*-ban, Flavia a *Spartacus*-ban, Lise a *Rosszul őrzött lányban*, Zaréma a *bahcsiszeráji szökökútban*.

„Először is kristálytisztán kell tudnom, hogyan kell tojást patkolni, aztán jöhet az egyéniség belerakása, amitől az én tojásom csak az enyém lesz” – mondta a technika és a művészet kapcsolatát elemezve egy interjúban.

Anna Karenina
© Kanyó Béla

Apollo
© OPERA Archivuma

Giselle
© OPERA Archivuma

Táncosként a neves magyar balettsztárok mellett dolgozott együtt Vlagyimir Vasziljev orosz, George Balanchine orosz-amerikai, Jiří Kylián cseh koreográfussal és a kortárs balett akkori csillagával, Maurice Béjarttal. Állandó sztárvendég volt a bécsi Állami Operaházban, vezető szólista a Stockholmman, színpadra lépett Japánban, a Távol-Keleten, Mexikóban, Dél-Koreában, Hongkongban, Kanadában és Tajvanon. Több alkalommal fellépett az USA-ban, Kanadában és Budapesten a Világstárok az Operában elnevezésű nemzetközi balettgálán.

Pongor Ildikót kimagasló technikai tudása, rendkívüli színpadi jelenléte, tehetsége és munkabírása kiemeli generációjának alkotói közül, nemcsak a klasszikus, hanem a modern balettben is maradandót alkotott pályájának évtizedeiben. *„Amikor színpadon van az ember, nincs más lehetősége, mint hogy belehal. Nincs más választásom”* – fogalmazott egyszer a szerepformálással kapcsolatban.

Művészi teljesítményét 1978-ban Liszt Ferenc-díjjal ismerték el, 1982-ben érdemes, 1990-ben kiváló művész lett, 1985-ben Kossuth-díjjal tüntették ki, 1996 óta az Operaház örökös tagja. 2001-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje kitüntetéssel vehette át a klasszikus balettrepertoár legfőbb szerepeinek magas művészi színvonalú nemzetközileg is elismert, maradandó élményt nyújtó megformálásáért. 2003-ban, amikor elért az 50 éves korhatárt, az elsők között érdemelte ki a Magyar Állami Operaház Mesterművésze díjat, amelyet a kimagasló művészeti tevékenységért és a magyar operakultúra szolgálataért adományoznak. Gyakorlatvezető és próbavezető balettmester a Magyar Nemzeti Balettnél, emellett a koreográfiai munkában is részt vesz. 2006-ban a közönség szavazatai alapján bekerült a Halhatatlanok Társulatának tagjai közé.

Aktív éveire visszatekintve így fogalmazott: *„Rögös a pálya, rendkívül nehéz, viszont nagyon rövid! Amíg az ember aktívan táncol, gyakorlatilag egy hetet sem hagyhat ki – nagyon rövid ugyanis az idő. Én tíz évente elmentem gyereket szülni (Ildikónak három lánygyermeke van – a szerk.), amikor a természet megköveteli, hogy átalakuljon az élet, hogy átkerüljenek a hangsúlyok. A dolgok megoldódnak maguktól. Sokszor hajlamosak vagyunk túlreagálni az eseményeket, nem tudunk kilépni a szerepeinkből és kívülről rámosolyogni önmagunkra.”*

MŰSOR

1. rész

Seregi László / Aram Iljics Hacsaturjan: **Spartacus** – pas de deux
Közreműködik **TANYKPAYEVA ALIYA, LEBLANC GERGELY**
Próbavezető balettmester **SOLYMOSI TAMÁS**

Wayne Eagling – Solymosi Tamás / Pjotr Iljics Csajkovszkij: **A diótörő** – pas de deux
Jelmeztervező **ROMÁNYI NÓRA**
Közreműködik **TAKAMORI MIYU, MORIMOTO RYOSUKE**
Próbavezető balettmester **SOLYMOSI TAMÁS**

Marius Petipa – Alekszandr Gorszkij – Kaszjan Golejzovszkij – Michael Messerer / Ludwig Minkus: **Don Quijote** – pas de deux
Jelmeztervező **ROMÁNYI NÓRA**
Közreműködik **MELNYIK TATYJANA, KIYOTA MOTOMI**
Próbavezető balettmester **MIRZOYAN ALBERT**

2. rész

Rudi van Dantzig – Toer van Schayk / Pjotr Iljics Csajkovszkij:

A hattyúk tava – III. felvonás

Odette / Odile **BECK MARIA**

Siegfried **BALÁZSI GERGŐ ÁRMIN** – a 2022/23-as évad Étoile-ja

Rothbart **KEKALO IURII**

Alexander **COTTONARO GAETANO**

von Rasposen **SZIRB GYÖRGY**

Királynő **SZEKERES ADRIENN**

Menyasszonyok **KULIKOVA KSENIJA, ADACHI YUIKO, CRNIC NIKA KRISTINA,**

SKRYPCHENKO OLHA, KONSTANTINOVA ANASTASIIA, STAROSTINA KRISTINA

Spanyol tánc **FÖLDI LEA, MIZINOVA LIUDMILA, SZELÉNYI DÓRA, KÓBOR DEMETER,**

MELNYIK VLAGYISZLAV

Pas de six **GARCÍA CARRIERA CLAUDIA, TARAN DUMITRU, CHERNAKOVA OLGA,**

SOROKINA NADEZHDA, ORTEGA DE PABLOS ALBERTO, KIYOTA MOTOMI

Nápolyi tánc **KERÉNYI BARBARA, PESEL ANITA TIFFANY, OYA NATSUNA,**

SARDELLA FRANCESCO, MORVAI KRISTÓF, MOLNÁR DÁVID

Csárdás szólo **CARULLA LEON JESSICA, MAJOROS BALÁZS**

Próbavezető balettmesterek **BALABAN CRISTINA, SZIRB GYÖRGY**

Közreműködik **a Magyar Nemzeti Balett és a Magyar Állami Operaház Zenekara**

Vezényel: **THOMAS HERZOG**

Műsorvezető: **GYÜDI MELITTA**

Vendégek:

ARADI MÁRIA, balettművész, balettmester

CSARNÓY KATALIN, balettművész

DÓZSA IMRE, balettművész, balettmester, az OPERA

Mesterművésze és Örökös Tagja

Szerkesztő, rendező: **SOLYMOSI TAMÁS**

Köszönjük az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet szíves közreműködését a műsorban
kivetített fotók összeállításában!